

Zaufanie do polityków w ostatniej dekadzie października

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 20 stycznia 2020 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W naszych badaniach na liście ocenianych polityków zawsze znajdują się: Prezydent RP, aktualni marszałkowie Sejmu i Senatu, premier oraz szefowie głównych ugrupowań politycznych. Pozostała część listy podlega zmianom. Badanie, którego wyniki tu prezentujemy, przeprowadziliśmy na reprezentatywnej imiennej próbie losowej pełnoletnich mieszkańców kraju. Ze względu na sytuację epidemiczną realizowane było ono w ramach procedury mixed-mode. Każdy respondent wybierał sposób przeprowadzenia wywiadu – albo wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI), albo wywiad telefoniczny (CATI), albo samodzielne wypełnienie ankiety przez internet (CAWI)¹.

Ankietowani oceniali poszczególnych przedstawicieli sceny politycznej posługując się jedenastopunktową skalą, której skrajne punkty określone są z jednej strony jako głęboka nieufność (-5), z drugiej zaś – jako pełne zaufanie (+5).

Otrzymane wyniki prezentujemy w dwóch ujęciach. W pierwszym przedstawiamy rozmiary społecznego zaufania i nieufności w stosunku do poszczególnych polityków w skali ogółu społeczeństwa. Wskazania punktów od -5 do -1 określane są zbiorczo jako deklaracje nieufności, 0 – jako obojętność, zaś wskazania od +1 do +5 – jako deklaracje zaufania. W tym ujęciu obok zagregowanych ocen zaufania, nieufności i obojętności prezentowane są także informacje o odsetkach badanych nierozpoznających poszczególnych polityków oraz niemających opinii na ich temat.

W drugim ujęciu prezentujemy arytmetyczne średnie wskazań, które poszczególni politycy uzyskali na jedenastostopniowej skali. Te wskaźniki obliczone zostały jedynie na podstawie deklaracji badanych, którzy identyfikują poszczególnych polityków i nie uchylili się od wskazania, na ile im ufają.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (365) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 19 do 29 października 2020 roku na próbie liczącej 1040 osób (w tym: 49,7% metodą CAPI, 35,1% – CATI i 15,2% – CAWI).

ROZPOZNAWALNOŚĆ POLITYKÓW, ZAUFANIE, NIEUFNOŚĆ I OBOJĘTNOŚĆ

Politycy uwzględnieni w badaniu charakteryzują się różną rozpoznawalnością. Wszyscy badani znają prezydenta Andrzeja Dudę i premiera Mateusza Morawieckiego. Powszechną rozpoznawalnością cieszy się także Jarosław Kaczyński. Niemal wszyscy Polacy znają też Zbigniewa Ziobro i Rafała Trzaskowskiego. Do osób rozpoznawalnych przez co najmniej dziewięciu na dziesięciu pytanych należą też Szymon Hołownia, Władysław Kosiniak-Kamysz i Jarosław Gowin. Na drugim biegunie plasuje się minister zdrowia Adam Niedzielski, którego nie rozpoznaje blisko połowa (46%) respondentów. O tym należy pamiętać porównując odsetki badanych deklarujących zaufanie i nieufność do poszczególnych polityków.

Spśród uwzględnionych w sondażu polityków w ostatniej dekadzie października największym społecznym zaufaniem cieszył się Szymon Hołownia. Zaufanie do niego zadeklarowała połowa (50%) respondentów, a tylko jeden na pięciu (20%) – nieufność. Niemal co piąty (19%) ankietowany stwierdził, iż osoba Szymona Hołowni jest mu obojętna.

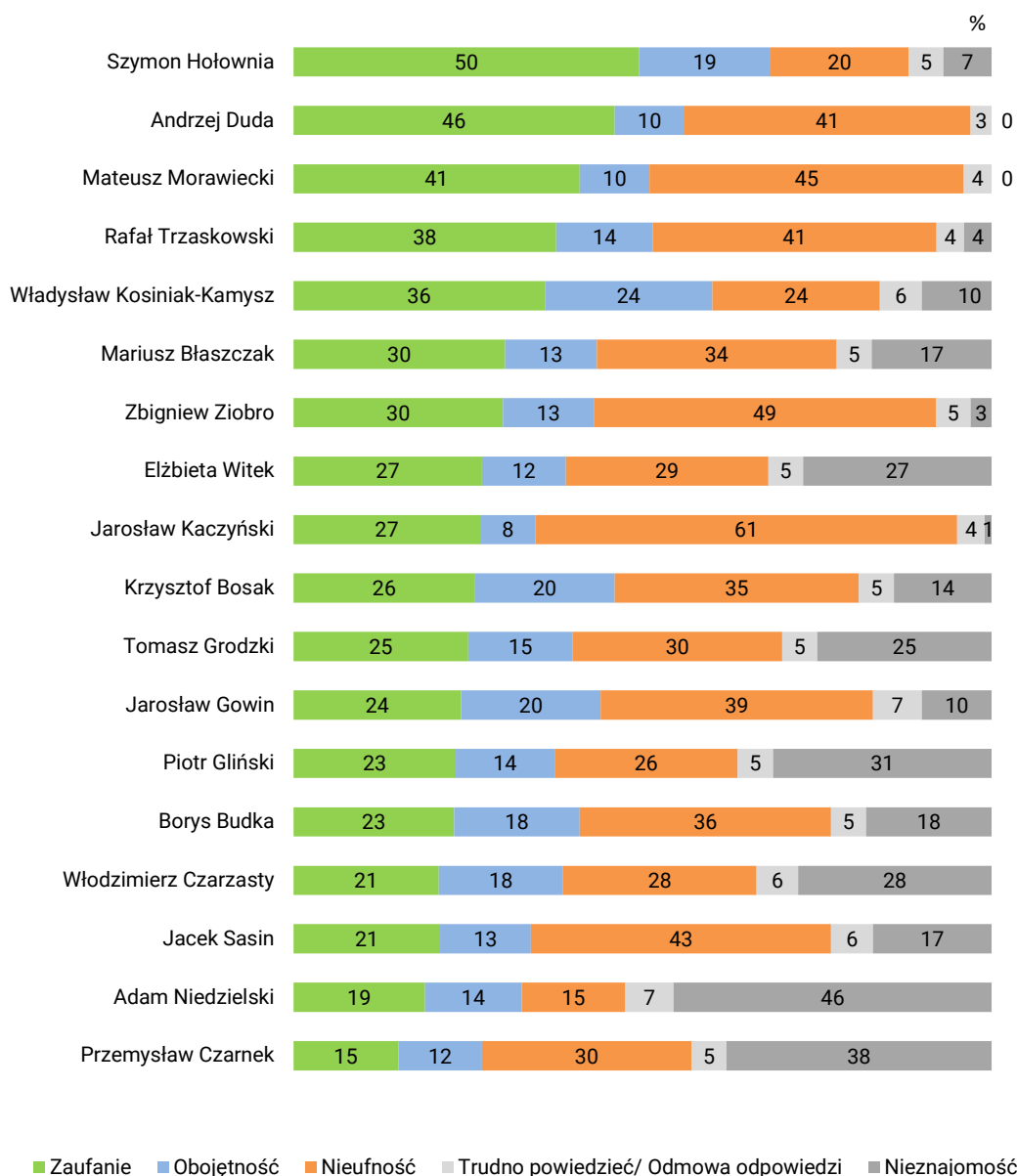
Znacznie bardziej spolaryzowany jest społeczny odbiór prezydenta Andrzeja Dudy – ufa mu 46% ankietowanych, ale niewiele mniej (41%) deklaruje nieufność. Obojętny wobec głowy państwa jest tylko co dziesiąty (10%) badany. Spolaryzowany jest także stosunek Polaków do premiera Mateusza Morawieckiego, przy czym w jego przypadku więcej respondentów deklaruje nieufność niż zaufanie (odpowiednio 45% i 41%). Osoba premiera również tylko dla 10% pytanych jest obojętna.

W pierwszej piątce pod względem odsetka badanych deklarujących zaufanie w ostatniej dekadzie października znaleźli się także Rafał Trzaskowski oraz Władysław Kosiniak-Kamysz. O ile jednak w przypadku prezydenta Warszawy więcej badanych deklaruje nieufność niż zaufanie (odpowiednio 41% i 38%), a tylko 14% ankietowanych pozostaje obojętne, to lider ludowców najczęściej budzi zaufanie badanych (36%), a wśród pozostałych tyle samo deklaruje nieufność co obojętność (po 24%).

Politykiem, do którego w ostatniej dekadzie października większość (61%) badanych zadeklarowała nieufność, jest Jarosław Kaczyński. Prezesowi Prawa i Sprawiedliwości oraz wicepremierowi w ostatniej dekadzie października ufało 27% respondentów, natomiast obojętność w stosunku do jego osoby zadeklarowało jedynie 8% ankietowanych.

RYS. 1. Ludzie aktywni publicznie – swoim zachowaniem, tym, co mówią, do czego dążą – budzą mniejsze lub większe zaufanie. Przedstawimy teraz Panu(i) listę osób aktywnych w życiu politycznym naszego kraju. O każdej z nich proszę powiedzieć, w jakim stopniu budzi ona Pana(i) zaufanie. Odpowiadając, proszę posłużyć się skalą, na której –5 oznacza, że osoba ta budzi w Panu(i) głęboką nieufność, 0 – że jest ona Panu(i) obojętna, a +5 oznacza, że ma Pan(i) do tej osoby pełne zaufanie. Oczywiście może się Pan(i) posługiwać innymi ocenami tej skali. Jeżeli kogoś Pan(i) nie zna, proszę powiedzieć.

ODSETKI BADANYCH WYRAŻAJĄCYCH ZAUFAWIE – WSKAZANIA PUNKTÓW OD +1 DO +5,
NIEUFNOŚĆ – WSKAZANIA PUNKTÓW OD –1 DO –5, OBOJĘTNOŚĆ – 0.

Wyniki mogą nie sumować się do 100% ze względu na zaokrąglenia

W ostatniej dekadzie października, w porównaniu do przełomu września i października, znacząco spadły odsetki deklarujących zaufanie i wzrosły – deklarujących nieufność do: Mariusza Błaszczaka, Krzysztofa Bosaka, Andrzeja Dudy, Jarosława Gowina, Jarosława Kaczyńskiego, Mateusza Morawieckiego, Jacka Sasina i Zbigniewa Ziobro. W mniejszym stopniu dotyczy to też Elżbiety Witek i Piotra Glińskiego. Nieco spadło także zaufanie do Władysława Kosiniaka-Kamysza.

Zmiany pozytywne, czyli wzrosty odsetków zaufania i spadki odsetków nieufności, są znacznie mniejsze i dotyczą wyłącznie polityków opozycyjnych. Odnosi się to przede wszystkim do Tomasza Grodzkiego, a w mniejszym stopniu – Szymona Hołowni i Rafała Trzaskowskiego.

TABELA 1. DEKLARACJE ZAUFANIA DO POLITYKÓW

Politycy	Odsetki respondentów według terminów badań												
	2019			2020									
	X	XI	XII	I	II	III	V/VI	VI	VII	VIII	IX	X	X/2
M. Błaszczak	40	40	42	41	39	41	-	-	-	-	34	36	30
K. Bosak	-	-	-	-	11	18	-	-	-	38	37	34	26
B. Budka	-	25	27	24	28	27	23	25	24	19	22	22	23
P. Czarnek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15
W. Czarzasty	17	21	22	21	19	21	18	18	17	19	19	18	21
A. Duda	65	68	67	64	60	62	56	56	54	57	56	59	46
P. Gliński	29	31	31	30	28	30	25	27	26	28	24	25	23
J. Gowin	33	38	37	34	33	35	30	32	27	-	29	31	24
T. Grodzki	-	-	22	24	26	26	23	25	25	25	25	22	25
Sz. Hołownia	-	-	-	-	-	38	-	-	-	51	52	48	50
J. Kaczyński	45	46	46	45	43	45	40	40	39	40	39	38	27
W. Kosiniak-Kamysz	34	41	39	39	40	42	38	40	41	39	41	39	36
M. Morawiecki	57	60	59	59	55	59	54	53	51	54	51	51	41
A. Niedzielski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19
J. Sasin	26	28	31	28	28	29	27	27	26	26	23	25	21
R. Trzaskowski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	41	40	35	38
E. Witek	24	29	31	29	31	33	32	32	33	33	30	29	27
Z. Ziobro	43	44	46	46	44	44	39	41	-	44	-	36	30

TABELA 2. DEKLARACJE NIEUFNOŚCI DO POLITYKÓW

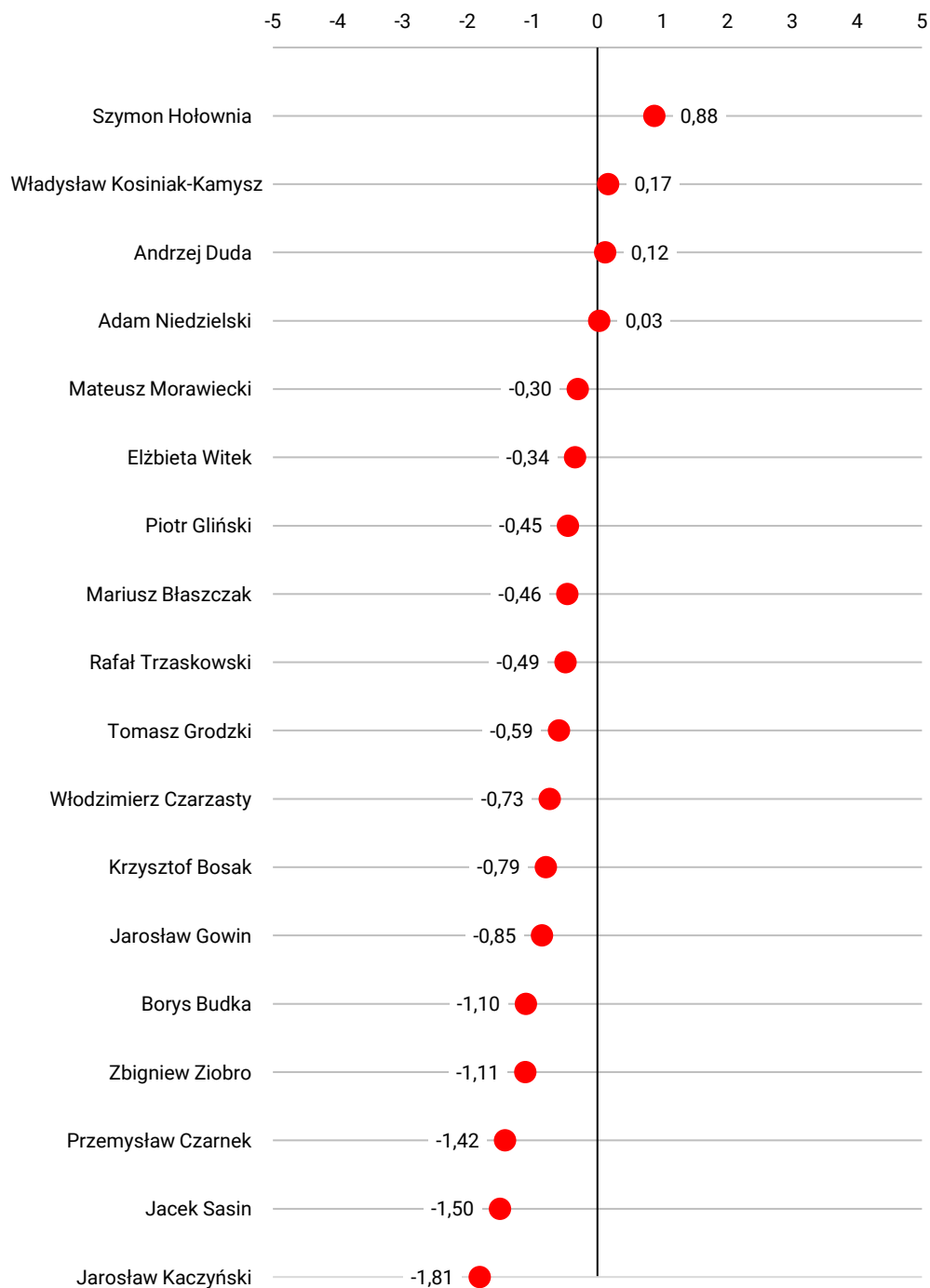
Politycy	Odsetki respondentów według terminów badań												
	2019			2020									
	X	XI	XII	I	II	III	V/VI	VI	VII	VIII	IX	X	X/2
M. Błaszczak	27	23	25	25	26	27	-	-	-	-	28	27	34
K. Bosak	-	-	-	-	21	25	-	-	-	25	24	27	35
B. Budka	-	27	25	26	24	29	41	38	35	44	35	39	36
P. Czarnek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30
W. Czarzasty	26	24	25	26	23	29	31	30	29	29	26	27	28
A. Duda	21	22	22	23	29	29	33	36	35	32	36	31	41
P. Gliński	23	20	21	21	23	22	25	25	23	21	22	22	26
J. Gowin	26	24	24	25	27	25	35	34	34	-	32	34	39
T. Grodzki	-	-	17	29	28	32	38	37	33	34	29	34	30
Sz. Hołownia	-	-	-	-	-	18	-	-	-	21	19	23	20
J. Kaczyński	40	37	39	40	43	44	47	48	48	46	46	45	61
W. Kosiniak-Kamysz	21	17	18	15	15	20	28	26	24	23	22	24	24
M. Morawiecki	27	25	27	24	31	30	34	35	35	32	37	35	45
A. Niedzielski	--	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15
J. Sasin	25	21	24	23	22	24	35	36	34	32	35	37	43
R. Trzaskowski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40	39	43	41
E. Witek	14	11	18	16	18	18	26	26	25	23	24	24	29
Z. Ziobro	38	36	36	35	37	38	40	39	-	37	-	42	49

ŚREDNIE NA SKALI ZAUFANIA–NIEUFNOŚCI

Omawiane wcześniej dane odnosiły się do ogółu badanych i informowały o zasięgu społecznego zaufania oraz nieufności niezależnie od ich natężenia. Tu prezentujemy średnie na jedenastopunktowej skali, gdzie -5 oznacza głęboką nieufność, +5 pełne zaufanie, a 0 obojętność. Średnie te są syntetyczną miarą pozwalającą uchwycić siłę zarówno pozytywnych, jak i negatywnych nastawień wobec poszczególnych polityków, przy wyeliminowaniu różnic wynikających ze stopnia ich znajomości.

Jedynie czterech polityków w ostatniej dekadzie października uzyskało na skali średnie wskazujące, iż zaufanie społeczne do nich jest silniejsze niż nieufność. Są to Szymon Hołownia, Władysław Kosiniak-Kamysz, Andrzej Duda i Adam Niedzielski. Generalnie jednak można powiedzieć, iż zaufanie Polaków w stosunku do polityków uwzględnionych w tym sondażu jest relatywnie niskie, bliskie obojętności, o czym świadczy fakt, że średnie na jedenastostopniowej skali zaufania mieszczą się w przedziale od 0,03 w przypadku Adama Niedzielskiego do 0,88 w odniesieniu do Szymona Hołowni. Silniejsze są odczucia negatywne – aż pięciu polityków spośród ujętych w badaniu uzyskało średnie na skali zaufania-nieufności poniżej wartości -1 (Jarosław Kaczyński, Jacek Sasin, Przemysław Czarnek, Zbigniew Ziobro i Borys Budka), a politykiem, do którego społeczna nieufność jest najsilniejsza jest Jarosław Kaczyński, którego średnia na skali wynosi -1,81.

RYS. 2. Zaufanie do polityków w ostatniej dekadzie października 2020 – średnie na skali od -5 (głęboka nieufność) do +5 (pełne zaufanie)

Porównanie aktualnych średnich na skali zaufania i nieufności z rejestrowanymi na przełomie września i października potwierdza, iż znaczące statystycznie spadki odnotowali politycy związani z opcją rządzącą, a przede wszystkim najważniejsze jej postaci, czyli Jarosław Kaczyński, Andrzej Duda i Mateusz Morawiecki, oraz jeden z liderów Konfederacji – Krzysztof Bosak. Poprawa notowań polityków opozycyjnych w ujęciu średnich na skali jest natomiast nieistotna statystycznie.

TABELA 3

Politycy (kolejność według kierunku i wielkości zmiany)	Zmiany średnich zaufania na skali od -5 do +5		
	X 2020	X/2 2020	Różnica
Tomasz Grodzki	-0,80	-0,59	0,21
Borys Budka	-1,22	-1,10	0,12
Szymon Hołownia	0,77	0,88	0,11
Włodzimierz Czarzasty	-0,83	-0,73	0,10
Rafał Trzaskowski	-0,59	-0,49	0,10
Władysław Kosiniak-Kamysz	0,31	0,17	-0,14
Piotr Gliński	-0,11	-0,45	-0,34 *
Elżbieta Witek	0,04	-0,34	-0,38 *
Jarosław Gowin	-0,42	-0,85	-0,43 *
Jacek Sasin	-0,95	-1,50	-0,55 *
Zbigniew Ziobro	-0,56	-1,11	-0,55 *
Mariusz Błaszczak	0,16	-0,46	-0,62 *
Krzysztof Bosak	0,02	-0,79	-0,81 *
Mateusz Morawiecki	0,60	-0,30	-0,90 *
Andrzej Duda	1,05	0,12	-0,93 *
Jarosław Kaczyński	-0,64	-1,81	-1,17 *

* Różnica średnich ocen istotna statystycznie na poziomie 0,05

W ostatniej dekadzie października największym zaufaniem społecznym – spośród polityków ujętych w badaniu – cieszył się Szymon Hołownia, a najwięcej deklaracji nieufności zebrał Jarosław Kaczyński. W porównaniu z przełomem września i października największe straty na skali społecznego zaufania odnotowali Jarosław Kaczyński, Andrzej Duda i Mateusz Morawiecki, choć znacząco spadło zaufanie i wzrosła nieufność także do pozostałych ujętych w badaniu polityków koalicji rządzącej. Spadek społecznego zaufania do polityków opcji rządzącej, któremu towarzyszy spadek zaufania do Krzysztofa Bosaka, sugerować może, iż na społeczny odbiór tych postaci wpływ miała kwestia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 października br., dotyczącego niezgodności z Konstytucją RP art. 4a ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, w której to sprawie wnioski do TK złożyli posłowie Konfederacji i koalicji rządzącej.

Opracowała

Barbara Badora